

Универзитет у Нишу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 01-310A/1
08/11/2023. године

На основу члана 36. Правилника о мастер академским студијама права Служба за наставу и студентска питања даје следеће

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

1. Обавештава се јавност да су завршни мастер рад и Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада под називом „Психо-социјалне и криминолошке карактеристике извршилаца кривичног дела силовања”, кандидата Илић Теодоре, број досјеа М008/21-УП, студента мастер академских студија права на Правном факултету у Нишу, примљени дана 08/11/2023. године и да се налазе у Библиотеци и на сајту Факултета.
2. Извештај и мастер рад доступни су, у року од 5 (пет) дана од дана истицања овог обавештења на огласну таблу Факултета, заинтересованим лицима у времену од 08,00 до 15,00 сати сваког радног дана.
3. Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада су саставни део овог обавештења.
4. Ово обавештење истаћи на сајт и доставити Библиотеци.

СЛУЖБА ЗА НАСТАВУ И
СТУДЕНТСКА ПИТАЊА

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ			
Година	08.11.2023.		
Орг. јед.	01	3104	

Катедри за кривичноправне науке

Правног факултета Универзитета у Нишу

Одлуком Декана Правног факултета у Нишу бр.01-3034 од 02.11.2023. године, а на предлог Катедре за кривично правне науке са седнице која је одржана 01.11.2023. године, на основу чланова 34 и 35 Правилника о мастер студијама Правног факултета у Нишу, формирана је Комисија за оцену и јавну одбрану мастер рада под називом “Психо-социјалне и криминолошке карактеристике извршилаца кривичног дела силовања”, кандидата Теодоре Илић (М008/21-УП). Комисију чине: 1. Др Зоран Ђирић, редовни професор Правног факултета у Нишу, ментор, Председник Комисије 2. Др Миомира Костић, редовни професор Правног факултета у Нишу, члан Комисије и 3. Др Дарко Димовски, редовни професор Правног факултета у Нишу, члан Комисије.

Након што је Комисија детаљно прегледала мастер рад кандидата Теодоре Илић, Катедри за кривичноправне науке подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

Мастер рад под називом “Психо-социјалне и криминолошке карактеристике извршилаца кривичног дела силовања” кандидаткиње Илић Теодоре, написан је на 76 (седамдесет и шест) страница компјутерски обрађеног текста са проредом од 1.5. Мастер рад садржи и укупно 40 напомена у фуснотама. Литературну подлогу чини 40 библиографска јединица (уџбеници, књиге, закони и електронски извори).

Структурално је рад подељен у 12 поглавља: **I Увод, II Сексуални деликти, III Кривично дело против полне слободе - силовање, IV Психолошки аспект силовања, V Криминолошки аспект силовања, VI Социолошки и културолошки аспект силовања, VII Методологија истраживања, VIII Хипотезе истраживања (општа хипотеза и посебне хипотезе), IX Тестирање хипотеза и анализа података (табеларни и графички приказ), X Закључак, XI Литература и XII Сажетак.** Рад, осим наведених поглавља, садржи и кључне речи на српском и енглеском језику, као и биографију кандидата на крају рада.

Кандидаткиња је у уводном делу мастер рада (стр. 1-2) презентувала предмет и циљ свог рада и указала на значај интердисциплинарног приступа приликом анализе и обраде кривичног дела силовања, што омогућава целовитије и објективније сагледавање

ове врсте делинквентног понашања. Такође, указано је и на варијабилност концепта и дефиниције овог кривичног дела, као и на потешкоће које се могу јавити приликом конструисања профила извршилаца кривичног дела силовања. Увод садржи и навођење различитих приступа које је кандидаткиња користила током свог истраживања, као што су психолошко-психијатријски, социолошки, криминолошки и културолошки. У уводном делу рада је истакнуто да последица различитог сагледавања кривичног дела силовања у великој мери може зависити и од доминантне културе одређеног времена, начина на који су конструисане родне улоге, перцепције сексуалних односа и личних граница и др.

Друго поглавље које носи назив “Сексуални деликти” (стр. 5-11), посвећен је презентовању сексуалних деликата, те је поднаслов у овом поглављу Типологија сексуалних деликата. Нагласак у овом делу рада је на хетерогеној природи сексуалних преступника, одсуству или присуству епитета агресивности приликом извршења самог злочина и на томе да профил сексуалних преступника може бити окарактерисан различитим психолошким и индивидуалним детерминантама.

У трећем поглављу са насловом “Кривично дело против полне слободе – силовање” (стр. 11-17) представљена је проблематику „конструкције“ универзалне дефиниције кривичног дела силовања. Ово је праћено истицањем чињенице да се оваква врста злочина различито третира у зависности од друштвеног и правног поретка који се сусрео са овом врстом кривичног дела, те је поднаслов у овом поглављу Типологија силовања. У ток контексту наведена је и Истанбулска конвенција коју је Србија ратификовала 2013. године, у којој се, осим употребе силе, посебно истиче изостанак пристанка жртве као значајног елемента одређења кривичног дела силовања. Ово поглавље садржи и одређење кривичног дела силовања у Кривичном Законнику Републике Србије, као и нека значајна одређења и напомене које су се везивале за ову врсту злочина. Кандидаткиња у овом делу, наводи и типологију силовања различитих аутора, уз сумирање и наглашавање облика који су се најчешће јављали.

Четврто поглавље које носи назив “Психолошки аспект силовања” (стр. 17-28) где се, између осталог, аутор фокусирано на психолошке особитости извршиоца кривичног дела силовања. У том контексту кандидаткиња и наводи да је човек, између осталог, главни покретач нарушавања личних, моралних и сигурносних граница. Нагласак је на разумевању узрока овакве врсте злочина и пружања адекватне потпоре за изградњу успешних мера превенције. Пажња се посвећује, у оквиру четвртог поглавља, кључним факторима који могу бити од значаја за анализу и обраду профила извршилаца ове врсте кривичног дела. Ово поглавље садржи и четири поднаслова и то: 1. *Психолошка и психопатолошка суштина сексуалног насиља* у оквиру кога се наглашава чињеница да је у току емпиријског истраживања спроведеног од стране велике групе научника и аутора, утврђено да нема значајне повезаности између сексуалних деликата и одређених

дијагностичких категорија. Овакав став аргументован је и чињеницом да сексуални преступници, попут силоватеља, представљају хетерогену групу са потпуно различитим обрасцима функционисања, особинама и мотивацијама. У овом делу рада презетоване су и две обимне студије, Филаделфијска и Њујоршка, које су се бавиле анализом и проучавањем извршилаца кривичног дела силовања. 2. *Психијатријски аспект силовања*. У оквиру овог сегмента рада, презентује се могућност стварања двоструке базе у комбинацији са психолошким приступом, у смислу отварања могућности за адекватнији третман за жртве овог злочина и усмеренију и примеренију рехабилитацију за извршиоце. Кандидаткиња овде наводи и на које индикаторе треба обратити пажњу приликом обраде профила извршиоца ове врсте кривичног дела, попут сексуалних поремећаја, поремећаја контроле импулса, злоупотребе супстанци и сл. 3. *Психолошки профил силоватеља* је део рада где је кандидаткиња, на основу доступне литературе, ставила нагласак на неке од кључних психолошких карактеристика које се могу приписати извршиоцу кривичног дела силовања. 4. *Типологија силоватеља* је сегмент овог поглавља рада где су наведене четири типологије силоватеља од стране различитих аутора и стручњака.

Пето поглавље које носи назив “Криминолошки аспект силовања” (стр. 28-34) усмерено је на приказивање субјективних чинилаца ове групе делинквената, односно на презетовању узрока везаних за личност извршиоца, уз обраду и социјалних фактора који могу бити од значаја. У овом поглављу наведена су мишљења и ставови различитих аутора, стручњака из психолошке и криминолошке сфере у погледу одређења ове врсте кривичног дела. Коришћењем криминолошког приступа могуће је идентификовати специфичне факторе ризика и рањивости, чиме се отвара могућност за даљу превенцију. Пето поглавље обухвата и поднаслов *Криминолошко профилисање/Криминолошке карактеристике извршиоца кривичног дела силовања*, у оквиру кога је усмерена посебна пажња на значај криминолошког профилисања извршилаца силовања. Такође, у оквиру овог поднаслова нагласак је и на индикаторима који су од посебног значаја када је реч о адекватној анализи и обради профила извршиоца кривичног дела силовања. Поред претходно наведеног, у оквиру овог поднаслова налазе се и типологије силоватеља из криминолошке перспективе.

Шесто поглавље које носи назив “Социолошки и културолошки аспект силовања” (стр. 34-39) обухвата начин на који се силовање може разматрати из социолошког и културолошког угла и који значај имају оба ова приступа када је реч о правилној анализи профила извршиоца кривичног дела силовања. Ово поглављем обухвата и два поднаслова: 1. *Социолошки аспект* и 2. *Културолошки аспект*. У оквиру ових делова рада наглашени су индикатори на које треба обратити пажњу приликом анализе и обраде профила извршиоца ове врсте кривичног дела. У оквиру поднаслова *Културолошки аспект силовања* наведени су и примери митова везаних за перцепцију силовања кроз историјску призму.

Седмо поглавље под називом “Методологија истраживања” (стр. 39-40) обухвата информације о извору документације коју је кандидаткиња користила током свог истраживања. Поред тога, у седмом поглављу детаљније су обрађени и представљени: предмет истраживања као и теоријски и практични циљ.

Осмо поглавље које носи назив “Хипотезе (основна хипотеза и посебне хипотезе)” (стр. 40-42) обухвата хипотезе које је кандидаткиња користила у свом истраживању, укључујући једну општу, основну хипотезу од које се пошло у истраживању, док је посебних било двадесет и три. Ради конкретније систематизације хипотеза, може се рећи да се посебне хипотезе могу поделити на 4 категорије: *Психолошке*– (X15) Код мањег броја извршилаца је установљено постојање менталног поремећаја, (X17) Мањи број извршилаца је у време извршења кривичног дела имао сексуалног партнера, (X19) Мањи број извршилаца је у свакодневном контакту са људима, (X22) Мањи број извршилаца је био у емотивном односу са жртвом у неком периоду свог живота или током извршења кривичног дела, (X23) Мањи број извршилаца је признало извршење овог кривичног дела, *Криминолошке*– (X1) Сви извршиоци кривичног дела силовања су мушког пола, (X2) Мањи број извршилаца кривичног дела силовања је узраста изнад тридесет година, (X3) Већи број извршилаца је у време извршења кривичног дела имао стабилан посао, (X5) Већи број извршилаца као свој највећи степен образовања има средњошколску диплому, (X10) Већина извршилаца је кривично дело силовања починила над особом коју је познавала од раније, (X14) Већина извршилаца је користила оружје током напада, (X16) Већи број извршилаца је имао претходну криминалну/прекршајну историју, (X20) Мањи број извршилаца је свој напад извршио током ноћи, (X21) Већина извршилаца је поред сексуалног насиља, извршила и физичко и вербално насиље, *Психијатријске* – (X11) Код мањег број извршилаца је установљена зависност од дроге, (X12) Код већег броја извршилаца је установљена зависност од алкохола, (X13) Већи број извршилаца је у време извршења кривичног дела била под дејством алкохола и/или дроге, (X18) Већи број извршилаца је оцењено као урачунљиво у време извршења кривичног дела и *Социолошке и културолошке* – (X6) Мањи број извршилаца је неписмен, (X8) Већи број извршилаца је током живота или у време извршења кривичног дела била ожењена, (X9) Мањи број извршилаца има децу, (X7) Већина извршилаца потиче из мање средине, (X4) Мањи број извршилаца је обављао занимање која су друштвено значајна и цењена.

Девето поглавље под називом “Тестирање хипотеза и анализа података” (стр. 42-66), укључује табеларни и графички приказ добијених резултата, укључујући и посебна закључна разматрања сваке хипотезе.

Целина рада комплетирана је закључним разматрањима, навођењем индикатора које је кандидаткиња користила током истраживања, систематизацијом потврђених и оповргнутих хипотеза (заједно са хипотезом девет која је остала неутрална). На крају рада

наведени су и сумирани резултати у виду детерминантни које су произашле из истраживања. Закључним разматрањима обухваћена је и препорука за даљи рад.

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

После детаљног разматрања мастер рада “Психо-социјалне и криминолошке карактеристике извршилаца кривичног дела силовања” Комисија је закључила да је кандидаткиња успешно одговорила на постављене задатке у овој почетној форми научно-истраживачког рада, као што је израда мастер рада.

У раду су подробно и свеобухватно анализирани подаци из доста обимне домаће и иностране литературе и иста је доведена у везу са обављањем сопственог истраживања, како на теоријском, тако и на емпиријском нивоу и разматрањем резултата које је кандидаткиња добила у сопственом истраживању. Само истраживање било је засновано на адекватном методолошком приступу, који је био поткрепљен постојећом и цитираном литературом и изворима које је кандидаткиња у раду користила.

У том контексту кандидаткиња је презентовала све битне теоријске и практичне аспекте у домену формулисане теме мастер рада. Значај рада чини и његова интердисциплинарност, односно сагледавање профила извршилаца кривичног дела силовања са становишта психологије, психијатрије, криминологије, социологије и културологије.

На значај сагледавања профила извршилаца кривичног дела силовања, указује и различито третирање овог злочина и њихових извршилаца у зависности од различитих наука које га проматрају. Тиме је још једном потврђено да је комбинација приступа најприхватљивији пут, јер се тако омогућава објективнија и квалитетнија анализа и сагледавање кривичних дела силовања и њихових извршилаца. Кандидаткиња је при писању свог рада успела да кроз анализу и обраду различитих епитета, одређења и напомена које су карактерисале ово кривично дело кроз историјску и културну призму, уз коришћење претходно поменутог интердисциплинарног приступа, одреди могуће карактеристике извршилаца деликта који је био обухваћен истраживањем.

Квалитет рада су и свеобухватно теоријско и практично сагледавање профила извршилаца кривичног дела силовања, довођење у везу коришћене литературе са личним погледом аутора на основну тематику мастер рада и њена индивидуална интерпретација одређених питања и њихових решења. У том смислу може се констатовати да се

кандидаткиња добро снашла у овој сложеној интердисциплинарној области користећи, на квалитетан и одмерен начин, базичне поставке поменутих наука и научних дисциплина.

На основу свега до сада наведеног Комисија је закључила да мастер рад кандидаткиње Теодоре Илић под називом “Психо-социјалне и криминолошке карактеристике извршилаца кривичног дела силовања” представља резултат самосталног и, у одређеним деловима, оригиналног научног рада. Кандидаткиња је у раду прикупила, систематизовала и анализирала постојећу криминолошку, социолошку, културолошку, психолошку и психијатријску литературу, као и случајеве из праксе, те је на тај начин својим радом дала одређени допринос кривично-правној научној области. Пошто су испуњени услови предвиђени чланом 36. Правилника о мастер студијама Правног факултета у Нишу, Комисија сматра да је мастер рад “Психо-социјалне и криминолошке карактеристике извршилаца кривичног дела силовања”, кандидаткиње Теодоре Илић подобан за јавну одбрану, те предлаже Катедри за кривичноправне науке Правног факултета у Нишу да усвоји Извештај о оцени мастер рада и његовој подобности за јавну одбрану.

У Нишу, 06.11.2023. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

1. Проф. др Зоран Тирић, ментор, Председник Комисије

2. Проф. Др Миомира Костић, члан Комисије

3. Проф. Др Дарко Димовски, члан Комисије